

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 27 maja 2022 r.

Pozycja 94

POSTANOWIENIE z dnia 21 kwietnia 2021 r. Sygn. akt Ts 36/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23, ze zm.) z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) „art. 17 [pkt] 1 [ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.)”:
 - a) w zakresie, w jakim „o właściwości [s]ądu decyduje przedmiot roszczenia pozwu a nie jego podstawa faktyczna”, z art. 45 Konstytucji,
 - b) „alternatywnie art. 17 [pkt] 1” ustawy wymienionej w punkcie 2 z art. 45 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji;
- 3) art. 118 § 5 ustawy wymienionej w punkcie 2 z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 zdanie ostatnie, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 79 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

- 1) nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej w zakresie badania zgodności art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23, ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji,
- 2) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 25 lutego 2019 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1.1. Skarżący wniósł pozew o zasądzenie na jego rzecz od J.D. kwoty 2005,90 zł wraz z odsetkami tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania. W uzasadnieniu wskazał, że pozwana – będąc pełnomocnikiem ustanowionym dla skarżącego z urzędu – nie sporządziła zażalenia od postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z 28 kwietnia 2015 r. (sygn. akt [...]), co spowodowało u niego szkodę oraz krzywdę.

Sąd Rejonowy w W. (dalej: Sąd Rejonowy w W.) wyrokiem z 22 listopada 2016 r. (sygn. akt [...]) oddalił pozew skarżącego. Apelacja od powyższego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z 20 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]; dalej: wyrok Sądu Okręgowego w W.). Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie sąd ten wskazał, że zarzut skarżącego dotyczący nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji jest bezzasadny. Wyjaśnił, że skarżący dochodził odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez pozwaną umowy zlecenia. Roszczenie to – zdaniem sądu – było niewątpliwie roszczeniem majątkowym, a tym samym błędne jest stanowisko skarżącego, że Sąd Rejonowy w W. rozpoznał sprawę z zakresu ochrony dóbr niematerialnych, do rozpoznania której właściwy jest wyłącznie sąd okręgowy.

1.2. Równolegle, pozew z 2 stycznia 2017 r., skarżący wniósł o zasądzenie na jego rzecz od P.K. kwoty 15 900 zł wraz z odsetkami oraz – do czasu wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego skarżącego wobec A.F.J. – tytułem naprawienia szkody, kwoty po 600 zł miesięcznie od stycznia 2017 r. płatnej do 10. dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami. Z ostrożności procesowej skarżący wniósł także o zadośćuczynienie za bezpodstawne i niezgodne z prawem zamknięcie drogi do złożenia skargi do Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że pozwany, będąc pełnomocnikiem ustanowionym z urzędu, nie sporządził ani skargi kasacyjnej, ani innego środka procesowego, w tym opinii o bezzasadności skargi.

Sąd Rejonowy w K. (dalej: Sąd Rejonowy w K.) wyrokiem z 29 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]) oddalił pozew skarżącego. Apelacja od powyższego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 19 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]; dalej: wyrok Sądu Okręgowego w K.). W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy w K. odniósł się do sformułowanego w apelacji zarzutu nieważności postępowania związanego z rozpoznaniem przez Sąd Rejonowy w K. sprawy, do której właściwy – zdaniem skarżącego – był sąd okręgowy. Sąd, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego wyjaśnił, że właściwość rzeczową sądu okręgowego w sprawie, której przedmiotem jest wyłącznie roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia (sprawa o zapłatę), określa się na podstawie art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego; ówczesnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.). Stosownie do tego przepisu do właściwości sądów okręgowych należą sprawy o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, oprócz spraw o alimenty, o naruszenie posiadania, o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami, o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz spraw rozpoznawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Podkreślił on, że pomimo iż sprawa skarżącego dotyczy ochrony jego dóbr osobistych, to dochodzone przez niego roszczenie ma wyłącznie charakter majątkowy (odszkodowanie i zadośćuczynienie).

2. Skarżący kwestionuje:

a) udział sędziego delegowanego w wydaniu orzeczenia w jego sprawie, uznając, że w tym przypadku wymiar sprawiedliwości sprawowała osoba powołana przez Ministra Sprawiedliwości, a nie Prezydenta RP, czyli przez organ inny niż przewidziany w Konstytucji

(art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych; ówczesnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 52, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, ze zm.; dalej: p.u.s.p.),

b) okoliczność, że o właściwości rzeczowej sądu decyduje przedmiot roszczenia pozwu, a nie jego podstawa faktyczna (art. 17 pkt 1 k.p.c.),

c) możliwość wydania przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu opinii o braku podstaw do wniesienia środka zaskarżenia. Skarżący uważa, że sporządzenie takiej opinii stawia osoby ubogie w gorszej sytuacji niż osoby, które stać na pełnomocnika z wyboru, a także umożliwia wstępne rozpoznanie sprawy „przez osobę niemającą statusu «właściwego niezależnego i bezstronnego Sądu»” (art. 118 § 5 k.p.c.). W uzasadnieniu skargi skarżący wskazał, że kwestionuje wskazany przepis w zakresie, w jakim „umożliwia zamierzającemu wnieść jakikolwiek środek procesowy jego wstępne rozpoznanie przez [osoby] niemające statusu niezależnego i właściwego [sądu]”;

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 15 stycznia 2020 r. (dalej: zarządzenie sędziego TK), doręczonym skarżącemu 20 stycznia 2020 r., został on wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez:

1) wskazanie, spośród orzeczeń wymienionych w skardze konstytucyjnej, jednego ostatecznego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 79 Konstytucji;

2) wyjaśnienie, czy wzorcem kontroli skarżący uczynił także, niewymieniony w *petitum*, ale przywołany w uzasadnieniu skargi, art. 2 w związku z art. 179 Konstytucji, a jeżeli tak, to wskazanie, jakie wolności lub prawa skarżącego wynikają z tych przepisów i w jaki sposób zostały one naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 77 § 1 p.u.s.p.;

3) wskazanie, w jaki sposób – zdaniem skarżącego – art. 17 pkt 1 k.p.c. narusza jego konstytucyjne prawa i wolności wskazane w skardze;

4) doręczenie:

a) poświadczonego za zgodność z oryginałem odpisu orzeczenia wskazanego w wyniku wykonania pkt 1 zarządzenia,

b) poświadczonych za zgodność z oryginałem odpisów wyroków, decyzji lub innych rozstrzygnięć potwierdzających wyczerpanie drogi prawnej,

c) oryginału lub poświadczonego za zgodność z oryginałem odpisu dokumentu potwierdzającego datę doręczenia skarżącemu orzeczenia wskazanego w wyniku wykonania pkt 1 niniejszego zarządzenia,

d) trzech odpisów pełnomocnictwa szczególnego;

5) podanie informacji, czy od orzeczenia wskazanego w wyniku wykonania pkt 1 niniejszego zarządzenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W piśmie procesowym z 25 stycznia 2020 r. (data nadania; dalej: pismo procesowe) skarżący wyjaśnił, że ostatecznym rozstrzygnięciem w jego sprawie jest zarówno wyrok Sądu Okręgowego w K. jak i wyrok Sądu w W. Zaznaczył, że zostały one wydane w dwóch niezależnych od siebie postępowaniach, których zakończenie umożliwiło złożenie jednej skargi konstytucyjnej obejmującej dwa odrębne stany faktyczne. Podkreślił również, że wskazane orzeczenia oparte są na wykładni tych samych przepisów.

W dalszej kolejności wskazał, że od wyroku Sądu Okręgowego w W. nie wniesiono skargi do Sądu Najwyższego. Jednakże Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z 19 marca 2019 r. (sygn. akt [...]) ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu celem wniesienia skargi. Postanowieniem z 21 sierpnia 2019 r. pełnomocnik ten został zwolniony z tego obowiązku. Sąd Rejonowy zwrócił się do Okręgowej Izby Radców Prawnych o wyznaczenie nowego pełnomocnika, jednak do dnia sporządzenia przez skarżącego pisma procesowego nie otrzymał on informacji o nowym pełnomocniku. Odnosząc się z kolei do wyroku Sądu Okręgowego w K. skarżący poinformował, że 20 czerwca 2019 r. wniósł skargę o stwierdzenie niezgod-

ności z prawem prawomocnego orzeczenia, jednak do dnia sporządzenia przez niego pisma procesowego nie została ona rozpoznana.

Trybunał Konstytucyjny – działając z urzędu – ustalił, że powyższa skarga została odrzucona postanowieniem Sądu Najwyższego z 16 lipca 2020 r. (sygn. akt [...]).

Skarżący wyjaśnił ponadto, że art. 2 w związku z art. 179 Konstytucji został przywołany w uzasadnieniu skargi jedynie pomocniczo i nie stanowi wzorca kontroli w jego sprawie.

Odnosząc się z kolei do sposobu naruszenia jego konstytucyjnych wolności oraz praw wskazał, że niejednoznaczność zakwestionowanych przez niego przepisów stanowi „naruszenie intencji ustawodawcy albowiem nie sposób jednoznacznie ustalić właściwości tego samego rodzaju sądu w identycznych sprawach. W konsekwencji pozbawia to skarżącego prawa do właściwego sądu”. Powoduje to ponadto – jego zdaniem – „rozbieżne i odmienne traktowanie stron w identycznej sytuacji procesowej (roszczenia o ochronę prawa niemajątkowego) w zależności od gramatycznej treści pozwu”. W ocenie skarżącego stanowi to naruszenie zasady jednakowego traktowania przez władze publiczne osób w jednakowej sytuacji procesowej (art. 32 ust. 1 Konstytucji).

Do skargi załączone zostały odpisy dokumentów, do których doręczenia skarżący został wezwany zarządzeniem sędziego TK.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Przedmiotem zaskarżenia w niniejszej sprawie uczyniono następujące przepisy:

– art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.) o następującej treści:

„Jeżeli adwokat lub radca prawny ustanowiony w związku z postępowaniem kasacyjnym lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz sąd, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go o wyznaczeniu. Do zawiadomienia adwokat lub radca prawny dołącza sporządzoną przez siebie opinię o braku podstaw do wniesienia skargi. Opinia nie jest załączana do akt sprawy i nie jest doręczana stronie przeciwnej”;

– art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, ze zm.; p.u.s.p.) o treści:

„Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych:

1) w innym sądzie równorzędnym lub niższym, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach także w sądzie wyższym, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów,

2) w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej,

2a) w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

2b) w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych – na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych,

3) w Sądzie Najwyższym – na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego albo

Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej w odniesieniu do sędziów delegowanych do tej izby,

4) w sądzie administracyjnym – na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego

– na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata, albo na czas nieokreślony”

– art. 17 pkt 1 k.p.c. (omyłkowo wskazany przez skarżącego jako art. 17 ust. 1 Konstytucji):

„(...) o prawa niemajątkowe i łącznie z nimi dochodzone roszczenia majątkowe oprócz spraw o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka, o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa oraz o rozwiązanie przysposobienia”.

3. Odnosząc się do art. 77 § 1 p.u.s.p. Trybunał zauważa, że pomimo iż skarżący w *petitum* skargi – jako zakwestionowany przepis – wskazał art. 77 § 1 p.u.s.p., bez wyodrębnienia jego poszczególnych jednostek redakcyjnych, to z uzasadnienia skargi wynika, że kwestionuje on wyłącznie jego punkt 1. W związku z powyższym przedmiotem badania przez Trybunał będzie wyłącznie art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p.

3.1. Trybunał stwierdza, że art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. był podstawą wydania wyłącznie wyroku Sądu Okręgowego w W. z 20 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]); dalej: wyrok Sądu Okręgowego w W.), bowiem tylko w tej sprawie orzekał sędzia delegowany z sądu rejonowego. W składzie Sądu Okręgowego w K., który wydał wyrok z 19 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]) nie zasiadał sędzia delegowany z sądu rejonowego.

3.2. Mając to na uwadze Trybunał uznaje, że ostatecznym rozstrzygnięciem – w zakresie zarzutu niekonstytucyjności art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. jest wyrok Sądu Okręgowego w W.

3.3. Skarga, jak stwierdza Trybunał, w części dotyczącej zarzutu niezgodności art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. z art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji, spełnia przesłanki warunkujące przekazanie jej do rozpoznania merytorycznego, gdyż:

1) została sporządzona w imieniu skarżącego przez radcę prawnego (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK);

2) skarżący:

a) wyczerpał przysługującą mu drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), albowiem wyrok Sądu Okręgowego w W. jest prawomocny i nie przysługują od niego żadne zwykłe środki zaskarżenia,

b) dochował terminu wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK),

c) prawidłowo określił przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK) wskazując, które konstytucyjne prawa i wolności i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK) oraz przedstawił w tym zakresie stosowne uzasadnienie (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

W ocenie Trybunału analizowana skarga konstytucyjna – w powyższym zakresie – nie jest obciążona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, zaś sformułowane w niej zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W związku z powyższym należało postanowić jak w punkcie 1 sentencji.

4. Trybunał stwierdza, że zarzuty dotyczące art. 17 pkt 1 oraz art. 118 § 5 k.p.c. są oczywiście bezzasadne.

4.1. Skarżący zarzucił niekonstytucyjność art. 17 pkt 1 k.p.c., wiążąc ją przede wszystkim z niejednoznacznością tego przepisu.

Jego zdaniem zgodnie z jedną z utrwalonych wykładni tego przepisu, o właściwości sądu „nie decyduje gramatyczna treść roszczenia pozwu (treść żądani[a] pozwu) ale decyduje to co jest faktyczną podstawą roszczenia pozwu” (s. 3 pisma procesowego). W jego sprawie było to „żądani[e] ochrony prawa niemajątkowego które uzewnętrzniło się w postaci roszczenia materialnego w związku z naruszeniem prawa niemajątkowego”. Jako potwierdzenie wskazał m.in. postanowienie Sądu Apelacyjnego w K. z 13 lutego 2017 r. (sygn. akt [...]). Z drugiej strony wskazał, nie przywołując jednak żadnego orzeczenia, że w części apelacji ([...]) utrzymała się wykładnia, zgodnie z którą „o właściwości sądu decyduje gramatyczna treść pozwu, a nie to co jest faktyczną podstawą roszczenia” (s. 4 pisma procesowego). Zdaniem skarżącego zaskarżona norma „nie precyzuje (...) czy chodzi o prawa niemajątkowe w treści pozwu czy o prawa niemajątkowe (...) jakie maj[ą] podlegać w skutek złożenia pozwu (ale niekoniecznie stanowią treść żądania pozwu)” (s. 4 pisma procesowego). Skarżący podkreśla, że powoduje to „naruszenie intencji ustawodawcy albowiem nie sposób jednoznacznie ustalić właściwości tego samego rodzaju sądu w identycznych sprawach. W konsekwencji pozbawia to skarżącego prawa do właściwego [sądu]” (s. 4 pisma procesowego). Ponadto – jego zdaniem – „rozbieżne i odmienne traktowanie stron w identycznej sytuacji procesowej (...) w zależności [od] gramatycznej treści pozwu” narusza zasadę jednakowego traktowania przez władze publiczne osób w identycznej sytuacji procesowej.

Trybunał przypomina, że w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w W. oraz Sądem Okręgowym w W. skarżący dochodził odszkodowania i zadośćuczynienia w związku z niesporządzeniem przez pozwaną zażalenia do Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt [...]. Wskazane sądy uznały, że skarżący domaga się odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez pozwaną umowy zlecenia w zakresie reprezentowania go w tej sprawie. Z kolei w postępowaniu zarówno przed Sądem Rejonowym, jak i Sądem Okręgowym w K., skarżący domagał się zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia oraz odszkodowania w związku z bezpodstawnym i niezgodnym z prawem zamknięciem mu drogi do złożenia skargi do Sądu Najwyższego poprzez niesporządzenie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia albo opinii o braku podstaw do jej wniesienia. Jak wyjaśnił Sąd Okręgowy w K., sprawa ta dotyczyła ochrony dóbr osobistych skarżącego.

Trybunał wskazuje, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów cywilnych, jeżeli przedmiotem powództwa jest wyłącznie roszczenie o zapłatę (zadośćuczynienie, odszkodowanie), właściwość rzeczową sądu okręgowego określa się na podstawie art. 17 pkt 4 k.p.c. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 5 października 2006 r., sygn. akt I PZP 3/06, LEX nr 194338, postanowienie Sądu Najwyższego z 6 marca 2015 r., sygn. akt III CZ 10/15, LEX nr 1682211, postanowienie Sądu Najwyższego z 30 grudnia 1983 r., sygn. akt II CZ 118/83, LEX nr 5202, wyrok Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2008 r., sygn. akt II CSK 636/07, LEX nr 646332, wyrok Sądu Najwyższego z 18 marca 2015 r., sygn. akt I PK 191/14, LEX nr 1712805). Gdyby skarżący, obok roszczenia pieniężnego, wystąpił wyłącznie z roszczeniem o charakterze niemajątkowym, właściwym w jego sprawie byłby – na podstawie art. 17 pkt 1 k.p.c. – sąd okręgowy.

Powyższe prowadzi do wniosku, że zarzut skarżącego dotyczący niekonstytucyjności art. 17 pkt 1 k.p.c. jest oczywiście bezzasadny.

4.2. Odnosząc się z kolei do art. 118 § 5 k.p.c. Trybunał stwierdza, że wbrew twierdzeniom skarżącego pełnomocnik ustanowiony z urzędu nie „rozpoznaje wstępnie” żadnego z nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Należy zauważyć, że celem ustanowienia

pełnomocnika z urzędu jest zapewnienie osobie ubogiej profesjonalnej pomocy prawnej, a nie przygotowanie określonego pisma procesowego (zob. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 21 września 2000 r., sygn. akt III CZP 14/00, OSNC 2001, nr 2, poz. 21). Pomoc prawna, o której mowa powyżej, może obejmować zarówno sporządzenie nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jak i wyjaśnienie przyczyn, które przemawiają – zdaniem pełnomocnika – przeciwko temu. Dokonanie drugiej z czynności nie może być jednak utożsamiane ze wstępnym rozpoznaniem środka zaskarżenia. Wydanie opinii, o której mowa art. 118 § 5 k.p.c., nie zamyka drogi do wniesienia przez skarżącego nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

4.3. W odniesieniu do art. 10 ust. 2 Konstytucji – powołanego jako samodzielny wzorzec kontroli dla art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. – należy zauważyć, że przepis ten ma charakter ustrojowy (określa organy wchodzące w skład poszczególnych władz) i nie wynikają z niego, nawet w sposób pośredni, jakiekolwiek podmiotowe prawa lub wolności jednostki, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji. Wskazany przepis ustawy zasadniczej nie może więc stanowić wzorca kontroli w sprawie inicjowanej skargą konstytucyjną (zob. postanowienia TK: z 26 listopada 2015 r., sygn. Ts 272/15, OTK ZU B/2016, poz. 530, z 19 września 2019 r., sygn. Ts 165/18, OTK ZU B/2020, poz. 30).

4.4. W nawiązaniu do „art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji” oraz „art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 Konstytucji” powołanych jako wzorce kontroli dla art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. Trybunał zauważa, że wynikające z nim normy są tożsame. Z tego względu, mając na uwadze, że skarżący wskazuje przede wszystkim na naruszenie prawa do sądu, w sentencji niniejszego postanowienia, pozostawiono wyłącznie drugi z nich, tj. art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 Konstytucji.

W związku z powyższym należało postanowić jak w punkcie 2 sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na pkt 2 sentencji niniejszego postanowienia w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.